

Skötselplan för naturreservatet Lämmedal

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara de värdefulla livsmiljöerna barrskog, lövblandad barrskog, lövsumpskog och ädellövskog med tillhörande naturvärdeskvalitéer i form av strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer.

Syftet ska i huvudsak uppnås genom fri utveckling av barrskogar och lövsumpskog, restaurering av lövblandad granskog till ädellövskog och asprik lövskog, naturvårdsbränning, betesdrift samt avverkning av gran i unga produktionsskogar.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Lämmedal
Objektnummer	NVR-id 2026689
Skyddsform	Naturreservat
Län	Kalmar
Kommun	Oskarshamn
Nyttjanderätter	Nyttjanderätt för förvaltaren att använda befintlig väg i reservatet och att anlägga och underhålla parkeringsplats
Totalareal (ha)	72,4
Landareal (ha)	72,4
Areal skyddad produktiv skogsmark (ha)	69,2
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Granskog	34,6

Barrblandskog	7,1
Lövblandad barrskog	19,0
Lövsumpskog	2,1
Ädellövskog	0,9
Hygge	5,5
Impediment	1,2
Övrig öppen våtmark	1,3
Övrig öppen mark	0,7
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
Västlig taiga, granskog	22,0
Västlig taiga, tallskog	0,5
Västlig taiga, blandskog	12,6
Lövsumpskog	0,9
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	0,2
Målhabitat (<i>Målklassning för område som ännu inte uppnått habitatstatus enligt art- och habitatdirektivet</i>)	
Västlig taiga, granskog	15,4
Västlig taiga, blandskog	6,4
Näringsfattig ekskog	9,8
Boreonemoral ädellövskog	0,9
Lövsumpskog	2,1
Ej habitat enligt art- och habitatdirektivet	1,6
*Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv	
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Västlig taiga granskog, blandskog Boreonemoral ädellövskog, Lövsumpskog
Strukturer och funktioner	Högstubbar och lågor av gran och lövträd, torrträd, senvuxna träd, grova och gamla träd, träd med håligheter och mulm, ädellövträd, spärrgreniga träd, äldre asp, blockmark med stora block och lodytor

2.2 Områdets bevarandevärden

2.2.1 Historisk markanvändning

Den äldsta kända kartan över byn Lämmedal är en konceptkarta upprättad i samband med ett storskifte av byns inägor som genomfördes 1762. Området inom reservatet ligger dock i huvudsak utanför denna karta men benämns i marginalen som en betad utmark. Ett storskifte av hela byn genomfördes 1807 då en kartering av alla marker gjordes. På den karta som då upprättades benämns större delen av området för Trätehagen, vilken då var en mark som bedömdes ha ett sämre bete. Områdets östra delar utgjordes då av ett antal större fuktiga kärrmarker som benämndes Gladkärret och som vid denna tid brukades som slåttermarker. Även i den södra delen förekom slåttermarker, i form av hård- och starrvallar, vilka troligen inte var fullt så fuktiga som markerna i Gladkärret. I anslutning till alla dessa gamla slåtterkärr fanns enligt storskifteskartan ett flertal ängslador där man lagrade ängsskörden över vintern. Några fler skiftesreformer som berört hela byn verkar inte har genomförts i Lämmedal efter storskiftet 1807. Därför finns heller inte några senare kartor som lika detaljerat beskriver markanvändningen i byn.

Hur detta område såg ut vid tiden när det var en betad utmark är svårt att veta idag. Terrängen var dock även då en gropig och ojämn moränmark som även var blöt eller fuktig på många håll. Betet var troligen inte det bästa här heller, vilket också storskifteskartan vittnar om. En kontinuerlig beteshävd innebar att området då var en relativt öppen lövskog där ek, ask, al och björk möjligen dominerade men där det även förekom inslag av tall och en del gran. Generalstabens karta från 1800-talets mitt antyder också att detta var ett till viss del öppet område men med inslag av både löv- och barrträd, möjligen i form av dungar av olika storlek.

Av äldre flygbilder kan man förstå att markerna inom naturreservatet ännu på 1940-talet var präglade av en långvarig beteshävd, då det går att ana en viss luckighet i trädskiktet. När betet upphörde i området övergick markerna till att bli skog, där gran med tiden fick en allt större roll. Troligen har den södra delen betats längst. Här är även inslaget av lövträd större idag, vissa även med spår efter hamling. Kring sekelskiftet 1900 upphörde troligen slåttern av de tidigare kärrmarkerna inom området. Istället valde man att dränera dessa med hjälp av långa system av diken för att kunna odla upp och bruka dem som åker. Ännu på 1940-talet nyttjades dessa gamla kärrmarker som åker men 30 år senare hade denna verksamhet dock upphört. Områdets gamla mossodlingar är idag ännu relativt öppna men i hög grad präglade av igenväxning.

2.2.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Naturreservatet Lämmedal omfattar marker som historiskt sett varit en del av utmarkerna till byn Lämmedal i Döderhults socken. Lämmedal omnämns första gången 1351 som *Lemmodall* och senare 1526 som *Læme dall*. Vid medeltidens slut utgjordes byn av ett hemman som då ingick i kungens privata egendom, det så kallade *arv och eget*.

Stora delar av reservatet utgörs av en blockig och kuperad terräng som dessutom präglas av flera större kärrmarker och surdråg. Innan delar av området blev dränerade i samband med en viss uppodling, var här än mer fuktigt. Utöver bete och till viss del även slåtter och odling har området därför varit relativt lite utnyttjat av människor. Här finns inte

heller några kända fasta fornlämningar. I trakterna runt kring reservatet finns det dock rikligt med lämningar efter framför allt äldre torpmiljöer, bland annat vid Gransmåla och Perstorpet precis norr om reservatet samt det ännu kvarvarande före detta soldattorpet Ramshult söder om området. I dessa skogliga marker är det även vanligt att träffa på olika former av skogsbrukslämningar som tjärdalar, kolningsgropar och grunder efter kojor. Den enda lämningen som hittills är känd inom området är en kolningsgrop i den nordvästra delen som är registrerad som en övrig kulturhistorisk lämning (Döderhult 520:1). Dessutom finns en del spår efter de odlingar som förekommit i de utdikade kärrmarkerna, bland annat i form av diken.

2.2.3 Biologiska bevarandevärden

Området Lämmedal ligger drygt en mil nordväst om Oskarshamn i ett flackt landskap med blockiga, grandominerade skogar som innehåller en stor del lövträd, särskilt asp men i dess södra del även visst inslag av ädellövträd. Skogen är i stort sett sammanhängande, förutom i nordöst där ett tidigare hygge nu täcks av lövrik ungskog. En smal, slingrande grusväg drar också genom området från sydväst mot nordost. Stora delar av området utgörs av äldre granskog som innehåller stora mängder död ved i form av granlågor, klenved efter självgallring och en del granhögstubbar. Honungsskivlingen ligger bakom många granars död liksom kraftiga angrepp av granbarkborre i spåren efter stormarna 2005 och 2007. I de luckor som är skapade av den interna beståndsdynamiken får lövträden vissa möjligheter till förnyring. Äldre asp ses i hela området i olika mängd, dock inte i samma rikliga antal som i naturreservatet Hulteglän, några km österut. Även rakstammig ek utan markerad spärrgrenighet förekommer utspridd i området.

Skogen är ofta luckig, både som en följd av stormfällning och som resultat av luckvis blädning och plockhugning. I norr och sydväst finns områden som inte påverkats av avverkning på många decennier. Den sydligaste delen, som utgörs av ädellövskog på rikare mark med flora av lundkaraktär, har längre tillbaks troligen varit betad och ljusare. Där förekommer en del ädellövträd av arterna lind, alm, lönn och ask som bär spår av tidigare hamling. Ett par mindre hållmarker med senvuxen ek finns i söder och i öster.

Nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt upptar 52 hektar av områdets totala areal på 72 hektar, resterande delar utgörs i stort sett av utvecklingsmark. Längs den korsande grusvägen finns även ett par små partier med mindre värdefull barrungskog. Flera skogskärr och surdråg drar genom området, vilket tillsammans med något högre nederbördsmängder ger förutsättningar för ett stabilt fuktigt lokalklimat.

Berggrunden i trakten innehåller inslag av magmatiska bergarter som populärt benämns grönsten. Den helt dominerande bergarten inom reservatet kallas gabbroid. Mineral från grönstenar vittrar relativt lätt och frigör ämnen som är löst bundna. De är gynnsamma för markens bördighet och dessutom för dess förmåga att neutralisera sur nederbörd. Det är framförallt kalcium som ger jorden ett högt pH-värde och skapar förutsättning för mera krävande, så kallade kalkgynnade växter. Inslag av denna typ av flora förekommer i områdets södra del där det växer arter som myska, vårärt, vippärt, blåsippta, underviol, lungört, bäckbrämma, ramslök, tandrot, ormbär, vätteros och vispstarr.

Området är relativt rikt på hotlistade arter och arter som visar att området har höga naturvärden, så kallade signalarter. Dessa är knutna dels till äldre lövträd och dels till granlågor, men även till gammal levande gran i fuktig miljö. Bland de arter som är knutna till granlågor kan nämnas kötticka, ullticka och blödticka medan gammelgranslaven före-

kommer ymnigt på äldre granar. Områdets granskogar har även en ovanligt rik mossflora, främst på de många granlågorna där vedtrappmossa, långflikmossa, kornknutmossa och grön sköldmossa har observerats. På grova lövträdslågor och levande äldre lövträd påträffas svampar som exempelvis veckticka, stor aspticka, skumticka och lavar som almlav, lunglav och blomsågglav. Området bedöms dessutom ha god potential för hotade vedlevande insekter.

2.2.4 Bevarandevärden för friluftslivet

Området ligger i nära anslutning till bilvägar och är därmed relativt lätt att nå för besökare. Framkomligheten i reservatet är dock något begränsad med bitvis blockig terräng och rikligt inslag av stormfällida träd samt blöta stråk som åtminstone temporärt är vattenfyllda. Området bedöms därför vara av störst betydelse för besökare med specialintresse för biologi, medan värdet för ordinärt rörligt friluftsliv kan anses något lägre. Några särskilda anläggningar för att gynna rörligt friluftsliv avses därför inte anläggas i området. Avsikten är att området ska kunna utnyttjas för friluftsliv utifrån de naturgivna förutsättningarna.

3. Generella råd och riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och florans sparas så som grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfällen eller lågor. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vattenmiljöer, kulturmiljöer och fornlämningar inte uppkommer.

Träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, stängsel, åker- betes- eller slåttermarker får upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.

Forn- och kulturlämningar kan med fördel röjas fria från träd och buskar i samband med naturvårdsåtgärder, dels för att göra dem synliga, men också för att de tar skada av vegetationen. Eftersom fasta fornlämningar skyddas av kulturminneslagen (SFS 1988:950) är det dock förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på andra sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter/naturtyper i reservatet samt de skötselråd som åtgärdsprogrammen för bevarande av hotade arter och deras livsmiljö anvisar ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Innan skötselåtgärder påbörjas i reservatet ska naturvårdsförvaltaren kontrollera eventuell etablering av störningskänslig fauna i anslutning till naturreservatet. Om störningskänslig fauna finns i området ska expertis konsulteras för att anpassa skötselåtgärderna med hänsyn till förekommande art. Med störningskänslig fauna menas här till exempel främst särskilt skyddsvärda fågelarter som i samband med yttre störning avbryter sin häckning.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden. Avgränsning av skötselområdena 1- 4 framgår av bifogad skötselplanskarta, bilaga 4.1

4.1 Skötselområde 1 Lövblandad barrskog/granskog (66,2 ha)

Beskrivning:

Området upptas till största delen av olikåldrig, flerskiktad och mossig granskog eller barrblandskog ställvis med en del inslag av äldre asp. Terrängen består av blockig moränmark med små kullar, gropar och några fuktstråk, vilka ger området ett stabilt fuktigt beståndsklimat. I svackor i terrängen förekommer det en del temporärt vattenfyllda våtar. Trädsiktet domineras av gran med mer eller mindre stor inblandning av tall och lövträd som asp, björk, ek och klibbal. I vissa delar utgör ek, asp och björk ett större inslag och i blandskogarna kan ibland lövträden bli beståndsbildande på mindre ytor. Värdefulla strukturer när det gäller naturvärdena är gamla granar i fuktig miljö, granlågor och döda/döende granar men även gammal tall och äldre lövträd, särskilt gammal, grov asp. Skogens slutenhet varierar mellan täta partier med helt slutet trädsikt till mer öppna luckor och gläntor. Omkring gläntorna har ofta en hel del gran fallit för vind och röta. Honungsskivlingen har här orsakat många granars död. Gläntorna är mestadels resultat av tidigare plockhuggning och upparbetning av vindfällan eller barkborreangripna träd. I övriga delar är skogen under lång tid relativt lite påverkad av skogsbruk. Här förekommer därför rikligt med lågor av olika dimensioner och nedbrytningsgrad, granhögstubbar och klenved av gran efter självgallring. Kraftiga barkborreangrepp efter stormarna 2005/2007 har även resulterat i en stor förekomst av gruppvis stående döda/döende granar. Det finns även en del lågor och högstubbar av ek, asp med flera lövträd. Lågorna rötas framför allt av allmänna arter som klibbticka, knölticka och bitterticka. Skogen hyser en rik mossflora knuten främst till granlågor. En relativt hög bonitet ger goda förutsättningar för att ännu högre naturvärden kan skapas på kort sikt om området lämnas till fri utveckling.

I området är bland annat följande signalarter noterade: Ullticka, blödticka, kötticka, långflikmossa, gammelgranslav, murgröna samt äldre fynd av vedtrappmossa, stubbspretmossa och kornknutmossa. Äldre fynd av grön sköldmossa finns noterade. Gammelgranslav har observerats på flera hundra träd. Faunan av vedlevande insekter är inte närmare undersökt men kan tänkas vara rik som en följd av de stora mängderna död granved.

Bevarandemål:

- Arealen av naturtypen västliga taiga 9010 skall vara minst 61 ha varav minst 28 ha skall vara blandskog.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Lövträdsandelen i blandskogarna är minst 30 %. Icke inhemska trädslag saknas.

- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel ullticka, kötticka, vedtrappmossa, grön sköldmossa och spillkråka ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.
- Typiska arter knutna till naturtyperna Västlig taiga, blandskog och Västlig taiga, gran-skog ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området typiska arter är ullticka, blödticka, kötticka, klibbticka, knölticka, bitterticka, långflikmossa, gammelgranslav, stubbspretmossa samt kornknutmossa.

Skötselåtgärder:

Inga åtgärder.

Ovanstående utgör dock inte hinder för att naturvårdsbränning kan utföras inom de delar av skötselområdet som, efter utredning av behov och förutsättningar, visar sig lämpliga för detta.

Skötselplanen utgör inte hinder för att skötselområdet kan hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift om detta skulle aktualiseras. Om betesdrift skulle aktualiseras skall fastighetsägaren i första hand tillfrågas som djurhållare under förutsättningar att betesdriften kan ske enligt förvaltarens önskemål.

4.2 Skötselområde 2 Blandlövskog/ädellövskog (1 delområde 10,7 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består av ett litet bestånd med lövskog i den södra delen av reservatet där trädskiktet domineras av ek och asp med inslag av alm, ask, lind och lönn. Terrängen är småkuperad och ofta blockrik. Bland ädellövträden finns en del trädindivider med hög ålder och spår av tidigare hamling. De hamlade träden utgörs av både lind, lönn, alm och ask. Ädellövträden har en relativt rik kryptogamflora som dock delvis hotas av de alltmär slutna förhållandena. Förekomsten av död ved är riklig med mycket lågor och torr-träd/högstubbar av främst asp och ek. Lokalt i de södra delarna finns det gott om asplågor, en del med signalarter, samt även någon eklåga med svavelticka. Platt fjädermossa och almlav växer på grov alm och på en senvuxen ask sitter rikligt med lunglav. Uppe på en höjd finns en glänta med senvuxen, näringsfattig ekskog där det växer blomskägglav på ekgrenarna.

Artsammansättningen i området tyder på långvarig trädkontinuitet med luckiga och fuktiga förhållanden. I fältskiktet finns en rik lundflora med arter som myska, vårärt, vippärt, blåsippa, underviol, lungört, bäckbräsa, ramslök, tandrot, ormbär, vätteros och vispstarr. Svamp-, moss- och lavfloran är artrik med förekomst av bland annat ekticka, kandelabersvamp, veckticka, almlav, lunglav, blomskägglav, platt fjädermossa, mörk husmossa och fällmossa. Tidigare fynd finns av rostfläck, traslav och luddlav. I buskskiktet förekommer hassel, olvon och skogstry.

Bevarandemål:

- Arealen av naturtypen näringsfattig ekskog 9160 ska vara minst 9 ha.
- Arealen av naturtypen boreonemoral ädellövskog 9020 ska vara minst 1 ha.
- Trädslagssammansättningen i 9020 utgörs till minst 50 % av ädellövträd och i övrigt av andra inhemska lövträd. Inslaget av gran ska understiga 5 %.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Typiska arter knutna till naturtypen boreonemoral ädellövskog ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området typiska arter är myska, vårärt, underviol, lungört, tandrot, ramslök, lundelm, olvon, ekticka, kandelabersvamp, rostfläck, traslav, luddlav, platt fjädermossa, mörk husmossa och fällmossa.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel veckticka, stor aspticka, almlav, lunglav och blomskägglav ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

Inslaget av gran minskas generellt för att gynna lövträd och skapa en ljusöppen lövblandskog. På sikt minskas granförekomsten så att den understiger målet för trädslagsblandningen. Granar som ska bort ringbarkas eller fälls och lämnas på plats. Utpräglade gammelgranar och senvuxna granar sparas. Åtgärden utförs etappvis inom mindre delområden av skötselområdet. Delytor som saknar lövträd lämnas utan åtgärd. Granföryngring hålls tillbaka genom återkommande röjning.

Skötselplanen utgör inte hinder för att skötselområdet kan hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift om detta skulle aktualiseras. Om betesdrift skulle aktualiseras skall fastighetsägaren i första hand tillfrågas som djurhållare under förutsättningar att betesdriften kan ske enligt förvaltarens önskemål.

4.3 Skötselområde 3: Ungskog (1 delområde, 4,6 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av ca 15-årig ungskog. Björk dominerar i trädskiktet tillsammans med ett ganska stort inslag av gran, asp, ek samt i buskskiktet hassel. I den centrala delen finns en öppen, rikblockig yta där det växer ett glest trädskikt med ung björk under kvarlämnade äldre naturvårdsträd i form av asp, ek och tall. I övriga delar är trädskiktet mer slutet och graninslaget också större.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska utvecklas mot en lövträdsrik blandskog med gran och lövträd som björk, asp, ek, sälg och övriga inhemska lövträd. På sikt skall minst 4 ha upptas av västlig taiga, blandskog.

Skötselåtgärder:

Granar som konkurrerar med lövträd eller på sikt hotar att tränga ut dessa tas bort. Lövträd som har förutsättningar att utvecklas till värdefulla naturvårdsträd, exempelvis ek som kan utveckla vidkronighet, friställs. Vid behov tas granföryngring bort genom återkommande röjning.

4. 4 Skötselområde 4: Övrig öppen mark (1 delområde, 0,7 ha)

Beskrivning:

Öppen mark som tidigare brukats som åker men nu är under igenväxning. Viss igenväxning med asp, ek och björk har skett i kantzonerna samt längs med ett dike som löper genom området. Utmed diket växer även en del gran. Ett jakttorn är placerat i den norra kanten.

Bevarandemål:

Bibehålls öppen för jakt- eller viltvårdsändamål eller alternativt som slåtter- eller betesmark. Om området lämnas för spontan igenväxning är målet att det på sikt ska vara bevuxet med lövskog eller lövträdsrik blandskog.

Skötselåtgärder:

Området kan hållas öppet genom återkommande röjning, brukas som viltåker eller alternativt som slåtter- eller betesmark om detta skulle bli aktuellt. Om området helt eller delvis inte längre används för något av ovanstående ändamål kan det lämnas för spontan igenväxning med lövträd.

I kantzonen mot skogsmarken får sly och yngre träd huggas bort för att inte beskuggningen ska bli för stor på åkermarken och för att synliggöra stenmurar. Träd som är värdefulla ur naturvårdssynpunkt, exempelvis äldre och grövre träd ska sparas. En del av buskskiktet bör sparas för att skapa/bibehålla en brynmiljö.

Under en övergångsperiod av fem år från och med datum för beslut om bildande av naturreservat har fastighetsägaren rätt till täkt av matjord att användas för husbehov på fastigheten Lämmedal 1:16.

5. Friluftsliv

Beskrivning:

Området ligger i nära anslutning till bilväg och är därmed relativt lätt att nå för besökare. Framkomligheten i reservatet är dock något begränsad med bitvis blockig terräng och rikligt inslag av stormfällda träd samt blöta stråk som åtminstone temporärt är vattenfyllda. Området bedöms därför vara av störst betydelse för besökare med specialintresse för biologi, medan värdet för ordinärt rörligt friluftsliv kan anses något lägre. Några särskilda anläggningar för att gynna rörligt friluftsliv avses därför inte att anläggas i området. Avsikten är att området ska kunna utnyttjas för friluftsliv utifrån de naturgivna förutsättningarna.

Området är lättast tillgängligt för allmänheten via en mindre skogsväg som passerar igenom reservatet från sydväst mot nordost. I anslutning till vägen finns möjlighet att anlägga en mindre parkeringsficka för parkering av enstaka personbilar.

Bevarandemål:

- En mindre parkeringsplats avsedd för besökare till reservatet ska finnas.
- Minst en väl underhållen informationsskylt ska finnas.
- Information om reservatet ska finnas på Länssstyrelsens hemsida.
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade.

Skötselåtgärder:

En mindre parkeringsplats med plats för 1-2 personbilar anläggs i anslutning till skogsbilvägen direkt efter det att denna har passerat reservatets sydvästra gräns. Läget är markerat på bifogad skötselplanskarta, bilaga 4.1. En informationsskylt med beskrivning av områdets naturvärden och gällande föreskrifter sätts upp i anslutning till parkeringsplatsen. Underhåll av väg och vändplan utförs enligt vad som bestäms i särskild överenskommelse.

Utnyttjande av reservatet, även kommersiellt, för naturturism och andra aktiviteter som inte står i strid med reservatets syfte och föreskrifter är positivt. Observera dock att det är tillståndspliktigt att använda området för tävlings- eller övningsändamål enligt föreskrift A21.

6. Bränder och brandbekämpning

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete bör ske med försiktighet, om möjligt i samråd med förvaltaren så att naturvärdena inte skadas.

Tydliggörande av ansvarsfördelning vid uppkomst av spontan brand inom reservatet:

En okontrollerad brand inom reservatet utgör ett hot mot värden i och utanför reservatets gränser. Om en okontrollerad brand uppstår är släckningen av branden Räddningstjänstens ansvar. Släckningsarbetet bör ske med försiktighet. För att undvika skador på naturvärdena och, om möjligt, ta tillvara brandens positiva effekter, bör förvaltaren på Länsstyrelsen kontaktas i så tidigt skede som möjligt för samråd. Exempelvis kan skador på naturvärden uppstå genom hårdspolning vid rötter och på stammar på äldre träd och döda träd. Körskador är ett annat exempel på skador som kan uppstå och som så långt möjligt bör undvikas.

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till markägaren. Eftersläckning bör så långt möjligt ske så att naturvärden gynnas och inte skadas (se nedan) och markägaren bör samråda med förvaltaren. Efter överenskommelse kan förvaltaren även fungera som ombud för markägaren.

Om skyddet av områdets naturvärden medför ett efterbevaknings- och eftersläckningsarbete med kostnader som överstiger vad som kan förväntas av markägaren, tar förvaltaren över det ekonomiska ansvaret för branden.

Eftersläckning:

Eftersläckning bör utföras så att naturvärden gynnas och inte skadas. I första läget koncentreras lämpligen eftersläckningen till skyddszoner i brännans ytterkanter. Skyddszonernas bredd bedöms från fall till fall beroende på risken för spridning till omgivningen. Vid en uppenbar risk bör skyddszonens bredd vara minst en trädhöjd. Inom skyddszonen släcks alla glödbränder. Brinnande/glödande mindre träd och grenar kastas om möjligt in innanför skyddszonen. Glödbränder släcks lämpligen genom inblandning av mineraljord och/eller vattenbegjutning.

När brännans skyddszoner har säkrats tas ställning till om och när hela brännan ska släckas. För flera av de brandberoende/-gynnade arterna är glödbränder mycket viktiga. Glödbränder kan i vissa fall pågå under mycket lång tid och ge upphov till rökutveckling. Så länge skyddszonerna är säkra utgör de dock ingen risk för spridning och om möjligt kan det vara lämpligt att låta glödbränder få brinna ut av sig själva eller åtminstone inte släckas omedelbart.

Åtgärd efter brand:

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av Länsstyrelsen.

7. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte av reservatsbildningen.

Utövandet av jakt får inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål.

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Röjning	Skötselområde 2-3	Förvaltare	2
Röjning	Skötselområde 4	Fastighetsägare/jakträttsinnehavare	3
Ringbarkning/fällning	Skötselområde 2	Förvaltare	1
Gränsmarkering	Hela reservatet	Uppdragstagare	1
Informationstavla	Enligt markering på bifogad skötselplanskarta	Förvaltare	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Skötselområde 2-4	Förvaltare	1
Uppföljning av bevarandemål	Samtliga skötselområden	Förvaltare	1

I kolumnen Vem anges någon av följande utförare: Djurhållare, brukare, markägare, uppdragstagare, förvaltare.

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

10. Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter, signalarter, arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv, arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter samt andra intressanta arter inom naturreservatet Lämmedal.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2010.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = nationellt utdöd (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = nära hotad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).
- LC = livskraftig, rödlistad enligt 2005 års klassning.

S1-3 = Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

S3= Mycket högt indikatorvärde

S2= Högt indikatorvärde

S1= Visst indikatorvärde

Arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv har nedan markerats med N2000.

Arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter har nedan markerats med ÅGP.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Signalartsvärde	Övrigt
<i>Actaea spicata</i>	svart trolldruva		S3	
<i>Allium ursinum</i>	ramslök		S2	
<i>Calla palustris</i>	missne		S2	
<i>Cardamine amara</i>	bäckbräsa		S2	
<i>Elymus caninus</i>	lundelm		S2	
<i>Fraxinus exelcior</i>	ask	VU		
<i>Galium odoratum</i>	myska		S3	
<i>Hedera helix</i>	murgröna		S3	
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt		S3	
<i>Ulmus glabra</i>	alm	VU		
<i>Viola mirabilis</i>	underviol		S3	
<i>Viburnum opulus</i>	olvon			
<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT	S3	
<i>Antitrichia curtipendula</i>	fällmossa		S2	
<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa		S3	N2000
<i>Herzogiella seligeri</i>	stubbspretmossa		S1	
<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	mörk husmossa		S3	
<i>Jungermannia leiantha</i>	rörsvepemossa		S2	
<i>Neckera complanata</i>	platt fjädermossa		S2	
<i>Nowellia curvifolia</i>	långflikmossa		S2	
<i>Odontoschisma denudatum</i>	kornknutmossa	NT	S2	
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	västlig hakmossa		S3	
<i>Antrodia pulvinascens</i>	veckticka	NT		
<i>Clavicornia pyxidata</i>	kandelabersvamp	NT	S3	
<i>Leptoporus mollis</i>	kötticka	NT	S2	
<i>Oligoporus fragilis</i>	blödticka			
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT	S3	
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	NT	S2	

<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	S3	
<i>Phellinus robustus</i>	ekticka	NT		
<i>Spongipellis spumeus</i>	skumticka	NT		
<i>Arthonia vinosa</i>	rostfläck		S2	
<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav	NT	S3	
<i>Chaenotheca brachypoda</i>	gulnål		S1	
<i>Gyalecta ulmi</i>	almlav	NT	S3	
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranslav		S1	
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT	S3	
<i>Leptogium lichenoides</i>	traslav		S2	
<i>Nephroma resupinatum</i>	luddlav		S3	
<i>Usnea florida</i>	blomskägglav		S3	

11. Referenslista

Andersson, L (red), Löfgren, R (red). 2000. *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker*. Naturvårdsverket. Rapport 5081

Cederberg, B & Löfroth, M. (red). 2000. *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000*. Artdatabanken, SLU, Uppsala

Gärdenfors, U. (red) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. Artdatabanken, SLU, Uppsala

Forslund, M (red). 1997. *Natur i Östra Småland. Naturvårdsprogram för Kalmar län*. Länsstyrelsen i Kalmar län

Hellman, K. 1984. *Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län*. Länsstyrelsen/Naturvårdsverket

Nitare, J. 2000. *Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen

Smålands flora. *Utdrag ur databas över rödlistade kärlväxter och kryptogamer*

Internetsidor

Artdatabanken, rödlistade arter, <http://snotra.artdata.slu.se/artfakta>

Naturvårdsverket. *Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000*. Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se (länka vidare till Natur och naturvård, Natura 2000)

Bilagor

4.1 Skötselplanskarta